

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 26 november 2008

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om fotboll på idrottsforum.org](http://idrottsforum.org)

Lennart Johansson (f. 1929), Sveriges egen Mr. Football, var ordförande i UEFA, Union of European Football Associations, mellan åren 1990 och 2007. Dessförinnan var han ordförande i Svenska Fotbollförbundet (1985–1990) och i AIK (1967–1980). Johansson gjorde ett försök att bli president för FIFA efter Brasiliens João Havelange, som innehade posten 1974–98, men det misslyckades. Efter en bitter kamp gick presidentposten till schweizaren Sepp Blatter. Johansson sökte också förlängning av ordförandeskapet i UEFA, men föll mot Michel Platini, legendarisk fransk mittfältare och skyttekung på 80-talet. Numera jobbar Lennart Johansson med att internationalisera bandyspelet. Och han har fått tid att skriva sina memoarer – eller, ja, tid att hjälpa till att skriva dem. Medförfattaren heter Ken Olofsson och är ansedd reporter på SVT-sporten (Sportbladets Lars Nylin ville fridlysa honom för några år sedan). Hans Bolling bad att få recensera Johanssons och Olofssons *I fotbollens tjänst* (Albert Bonniers Förlag). Boken levde dock inte upp till de högt ställda förväntningar som förlagsreklamen skapat. Det blev för lite fotboll och för mycket av Johanssons sociala liv under UEFA-tiden för vår idrottshistoriskt intresserade recensent.

För lite fotboll, för många namn

Hans Bolling

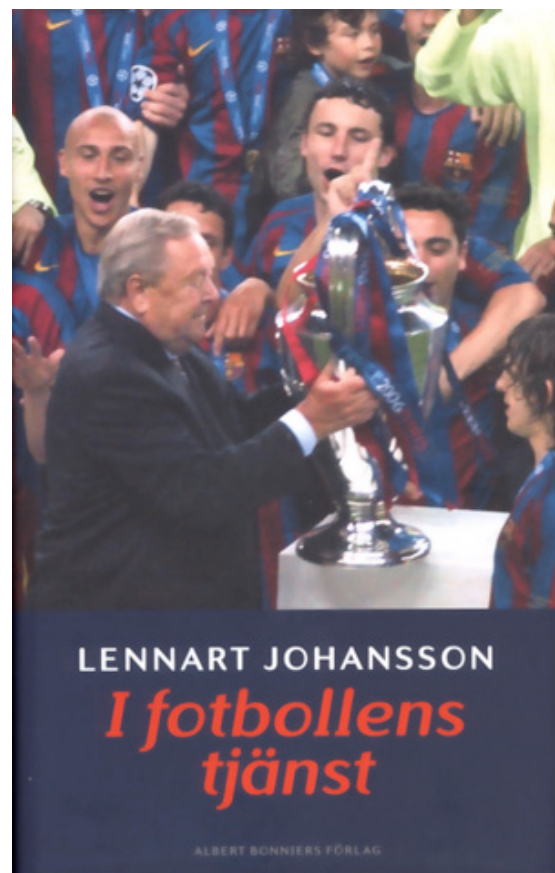
Historiska institutionen, Stockholms universitet

Lennart Johansson & Ken Olofsson
I fotbollens tjänst
212 sidor, inb., ill.
Stockholm: Albert Bonniers Förlag
2008
ISBN 978-91-0-011232-5

I samma vecka som sommarens EM-turnering i fotboll sparkade igång landade Lennart Johanssons självbiografi *I fotbollens tjänst* på bokhandelsdiskarna, en bok som enligt förlagsreklamen lovade att ge läsaren "en initierad bild av den internationella fotbollens framväxt" och inte skulle väja "för att ge oss en avslöjande insyn i skeenden där de avgörande besluten tagits".

Utän att på något sätt förringa Lennart Johanssons insatser som idrottsledare så är inte den människa född som kan övertyga mig om att han har haft någonting att göra med den internationella fotbollens framväxt. Lennart Johansson föddes den 5 november 1929, två dagar efter att AIK besegrat Hälsingborgs IF med 5–1 på Stadion inför 19 184 åskådare efter mål av Sudden Wahlberg (2), Jompa Nilsson (2) och Wille Engdahl i vad som pressen kallade "alla tiders svenska klubbmatch". Det var första gången som Stadion var utsålt i förväg i samband med en allsvensk match. Lennart Johansson är alltså årsbarn med det stora publikgenombrottet för allsvensk fotboll i Stockholm och 25 år yngre än det internationella fotbollsförbundet FIFA.

Då var det andra löftet mer lockande, få människor torde vara bättre lämpade att ge oss vanliga dödliga insyn i fotbollens innersta maktsfär. Här skulle vi få en initierad skildring av hur det gått till när fotbollen tagit steget från

att ”bara” vara världens största idrott till att bli en av den internationella nöjesindustrins verkliga guldkalvar, återberättad av en av de viktigaste och mest inflytelserika aktörerna. Hur gick det till när den europeiska fotbollen uppnådde, om inte totalt så i alla fall ekonomiskt, världsherravälde?

Det var alltså med stor förväntan som jag tog mig an *I fotbollens tjänst* och det måste sägas med en gång, boken svarar inte upp emot mina högt ställda förväntningar. Det är som de allsvenska fotbollssäsongerna brukar vara för en AIK:are – varje år tror man att i år blir det minsann guld, och som alla vet händer det inte speciellt ofta – AIK slutar oftast på femte plats.

I fotbollens tjänst är en konventionellt upplagd memoarbok, vi får följa med Lennart Johansson på en vandring längs minnenas aveny under hans snart 80-åriga levnad. Det är självklart att 212 luftiga sidor inte medger speciellt mycket fördjupning när man famnar över en så lång tidsperiod. Här infinner sig mig första invändning. Det hade inte behövt vara så, det är ju inte mer än tio år sedan Lennart Johansson, i samarbete med Lars-Gunnar Björklund, kom ut med memoarboken *Många mål – många planer*, en bok som på åtminstone ett område är att föredra då den har innehållsförteckning och kapitelrubriker så att det går lätt att hitta i den.

Nu blir resultatet att det antyds mycket, men vi får sällan veta något om bakomliggande faktorer och varför saker och ting faktiskt sker. Mer textutrymme ägnas åt Frank Sinatra än åt det i media så omtalade avslöjandet om bytet av domare inför semifinalmatchen mellan Sverige och Brasilien i VM 1994. Personligen skulle jag som fotbollsinresserad givetvis vilja att mer utrymme ägnats åt att ge läsaren ”insyn i skeenden” som format den internationella fotbollen under de senaste 25 åren, låtit läsaren få verklig insikt om spelet bakom kulisserna. Som AIK:are skulle jag också ha velat veta mer om maktspel och konflikter i klubben. I vad bestod till exempel Lennarts konflikt med Bror Mellberg och hur kom det sig att personerna bakom AIK:s hundraårsbok glömde bort att nämna hans namn bland klubbens hedersledamöter. Nu får vi istället veta väldigt lite om en herrans massa välkända personer, om de är trevliga eller otrevliga. Boken innehåller en så stor mängd personnamn att det är möjligt att anklaga författaren för att ägna sig åt namedropping.

Avsaknaden av fördjupningar kring olika skeende ger också intrycket av att Lennart Johansson bara driver med, han har en vilja med sitt ledarskap men inför läsaren visar han aldrig upp någon vilja att leda eller ta sig till de positioner som krävs för att kunna utöva detta ledarskap. Över huvud taget så tenderar *I fotbollens tjänst* att måla upp en bild av Lennart Johansson som en ganska naiv person, vilket jag inte håller för speciellt sannolikt. Vad sägs till exempel om meningen ”Det är inte förbjudet att skänka folk pengar för att de ska göra en viss sak – att det är moraliskt svinaktigt är en annan sak”, från ett kapitel som behandlar valet till FIFA-ordförande 1998. Det är inte utan att man frågar sig vad den alltid lika ihärdige Christer van der Kvast har att säga om detta uttalande.

Sammanfattningsvis måste konstateras att boken inte placerar sig i toppskiktet. Det hade nog varit bättre om Lennart Johansson hade valt en annan samarbetspartner för sin självbiografi och renodlat den till att handla om sin tid som ledare inom den internationella fotbollen, då hade en fördjupning kunnat ske och om de tidigare 60 åren kan vi ju faktiskt läsa i *Många mål – många planer*.

Sist och slutligen måste dock framhållas att man kan ta mina invändningar med en nypa salt. Det är ju faktiskt så att när man väljer att läsa memoarböcker så är det författarens berättelse om sitt eget liv som man valt att ta del av. Hur gärna man än skulle vilja så kan man inte ta ifrån författaren problemformuleringsprivilegiet. Boken kan därför rekommenderas till dem som är intresserade av personen Lennart Johansson, hur han ser på världen och sin ledargärning inom fotbollen. Vi lär oss inte så mycket om den internationella fotbollen men en hel massa om Sveriges mest inflytelserika idrottsledare sedan OS-guden Sigfrid Edströms dagar och det kan ju räcka till en femteplacering. Och man kan ju inte annat än hysa den största respekt för en person som bland allt glitter som hängts på honom under en lång och framgångsrik karriär som en av världens mest inflytelserika idrottsledare slår fast: ”Jag uppskattar högt de många utmärkelser jag fått genom åren. Hedersledamot i AIK, det är det finaste.”

© Hans Bolling 2008

Köp boken från [Bokus.se](#)

Kjøp boken fra [Capris.no](#)

Køb bogen fra [Adlibris.dk](#)

Buy this book from [Amazon.co.uk](#)

Buy this book from [Amazon.com](#)